

Nr 23

LANDSKAPSLAG

om grunderna för avgifter till Ålands hälso- och sjukvård

Föredragen för Republikens President¹⁾ den 30 mars 2007

Utfärdad i Mariehamn den 24 maj 2007

I enlighet med lagtingets beslut²⁾ föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag regleras grunderna för de avgifter som uppbärs av Ålands hälso- och sjukvård. Lagen gäller dock inte avgifter inom miljöhälsovården och heller inte priset på tjänster som Ålands hälso- och sjukvård säljer.

2 §

Högsta avgift

Avgiften för en tjänst får vara högst lika stor som kostnaden för produktionen av tjänsten.

3 §

Avgiftsfria tjänster

Följande tjänster är avgiftsfria:

- 1) besök inom den psykiatriska öppenvården,
- 2) skolhälsovård, barn- och mödrahälsovård samt livmoderhalscancerscreening,
- 3) läkarbesök för bedömning av om patienten skall tas in för vård oberoende av dennes vilja,

4) hembesök som sker helt på läkarens eller vårdpersonalens initiativ,

5) undersökning och behandling av allmänfarliga smittsamma sjukdomar samt HIV-infektion, gonorré och klamydiainfektion som överförs sexuellt.

Landskapsregeringen kan besluta om grunder för när en tjänst som enligt denna lag är avgiftsbelagd skall vara avgiftsfri för användaren.

4 §

Högekostnadsskydd

Som högekostnadsskydd gäller att en person under ett kalenderår betalar avgifter till ett belopp om högst 300 euro sammanlagt (*kostnadstak*) för tjänster som omfattas av skyddet. För personer under 18 år och över 65 år är kostnadstaket 125 euro för ett kalenderår. Det lägre kostnadstaket tillämpas till och med det kalenderår då personen fyller 18 år samt från och med det kalenderår som följer efter det år då personen fyllt 65 år.

¹⁾ Lagens 12 § förordnades att förfalla.

²⁾ Lr framst. nr 4/2006-2007
Smu bet. nr 2/2006-2007

Högekostnadsskyddet omfattar patientavgifter för öppenvårdsbesök, dagkirurgi, kortvarig institutionsvård, rehabilitering och fysioteri samt hyra för utlåning av hjälpmedel. När det gäller dygnsavgifter omfattas dock bara tilläggsdelen av högekostnadsskyddet, men landskapsregeringen kan besluta att inte heller grunddelen skall uppbäras efter att kostnadstaket överskridits. Avgifter för intyg och utlåningen kan även omfattas av högekostnadsskyddet enligt vad landskapsregeringen bestämmer.

Om en person under kalenderåret har betalat avgifter till ett belopp som överskrider kostnadstaket har han eller hon rätt att få tillbaka den överstigande delen. Om krav på återbetalning inte har ställts före utgången av kalenderåret efter det år då kostnadstaket överskreds går personen miste om sin rätt till återbetalning. Om det på grund av en myndighets eller ett försäkringsbolags beslut eller på grund av en ändringsansökan blir klart först efter uppföljningsåret om avgifterna omfattas av högekostnadsskyddet eller inte, skall kravet på återbetalning ställas inom ett år från det beslutet har meddelats eller beslut med anledning av besvär har vunnit laga kraft.

5 §

Långvarig institutionsvård

Institutionsvård som beräknas pågå eller har pågått längre än tre månader är att betrakta som långvarig institutionsvård.

Avgiften för långvarig institutionsvård (*långvårdsavgiften*) fastställs enligt patientens betalningsförmåga. Avgiften får uppgå till högst ett belopp som motsvarar 80 procent av patientens månadsinkomst. Patienten måste dock alltid till sitt förfogande ha minst 80 euro i månaden.

Om den som är i långvarig institutionsvård omedelbart innan institutionsvården inlemts har levt i gemensamt hushåll i äktenskap eller under äktenskapsliknande förhållanden och hans eller hennes månadsinkomst är större än makans eller makens månadsinkomst, fastställs långvårdsavgiften på basis av makarnas sammanräknade månadsinkomst. Avgiften får uppgå till högst ett belopp som motsvarar 40 procent av den sammanräknade månadsinkomsten. Den som får institutionsvård måste dock alltid till sitt förfogande ha minst 80 euro i månaden. Om båda makar som avses i detta moment är i långvarig institutionsvård fastställs avgiften enligt vad som anges i 2 mom.

Långvårdsavgift debiteras från och med den första hela kalendermånaden som patienten är i långvarig institutionsvård. Avgiften fastställs

tillsvidare. Den skall justeras om betalningsförmågan har förändrats väsentligt, om det är uppenbart att de förhållanden som skall beaktas när avgiften fastställs har förändrats eller om avgiften visar sig vara felaktig. En avgift som fastställts på grund av uppenbart felaktiga uppgifter från användaren kan rättas retroaktivt för högst ett år.

6 §

Avgiftsgrundande inkomster

Långvårdsavgiften fastställs med månadsinkomsten som grund. Varierar månadsinkomsterna fastställs avgiften med den genomsnittliga månadsinkomsten under föregående år som grund. Såsom inkomster beaktas inkomsterna efter förskotts innehållning och förskottsbetalning samt skattefria inkomster enligt vad som bestäms i denna paragraf.

Förutom löneinkomster beaktas pensioner och med dem jämförbara förmåner, livräntor samt förmån som skall betalas i pengar och som i samband med överlåtelse av en fastighet har förbehållits för viss tid eller på livstid (synting) samt andra fortlöpande personliga inkomster samt nettoinkomster av kapital och annan egendom, såsom ränte-, dividend- och hyresinkomster.

Såsom inkomster beaktas även kapitalinkomst- och förvärvsinkomstandelar av jordbruk och näringsverksamhet som har fastställts vid den senast slutförda beskattningen samt skattskyldigs andel av en sammanslutningsinkomst. Nämnda inkomster kan, i jämförelse med den inkomst som den senast slutförda beskattningen visar, justeras med de procenttal som skattestyrelsen årligen fastställer i sitt beslut om den inkomst som skall läggas till grund för förskott.

Såsom inkomster beaktas inte:

- 1) barnbidrag,
- 2) vårdbidrag för barn i enlighet med lagstiftningen om vårdbidrag för barn,
- 3) vårdbidrag för pensionstagare som betalas i anslutning till folkpension,
- 4) barnförhöjning som betalas i anslutning till folkpension,
- 5) bostadsbidrag,
- 6) handikappbidrag,
- 7) utbetalning av olycksfallsförsäkring med anledning av sjukvårds- och undersökningskostnader,
- 8) understöd som betalas med anledning av fullgörande av civil eller militär värnplikt,
- 9) fronttillägg som betalas i anslutning till folkpension,
- 10) studiestöd,

11) stöd för rehabilitering, inklusive sysselsättningspenning och reseersättning som betalas som utkomststöd,

12) stöd som betalas i samband med uttagning till och deltagande i sysselsättningsfrämjande utbildning,

13) stipendier och andra understöd som betalas för studier, praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet,

14) underhållsbidrag eller underhållsstöd som betalas till ett minderårigt barn till patienten eller, om avgiften bestäms på basis av makarnas sammanlagda inkomster, till ett minderårigt barn till patientens make,

15) i pensioner och därmed jämförbara inkomster ingående förhöjningar som beror på försörjningsplikt eller

16) andra motsvarande understöd eller ersättningar för kostnaderna för familjevård eller stöd för vård av barn i hemmet.

7 §

Avdrag från inkomsterna

Innan långvårdsavgiften fastställs skall från patientens inkomster dras av:

1) de fastställda underhållsbidrag som skall betalas av honom eller henne,

2) andra motsvarande kostnader som följer av hans eller hennes faktiska familjeförhållanden samt

3) förmån som av honom eller henne skall betalas i pengar och som i samband med överlåtelse av en fastighet har förbehållits för viss tid eller på livstid (sytning).

Avdrag enligt 1 mom. 1 punkten görs dock inte om den som är mottagare av underhållsbidraget är maka eller make till den som betalar underhållsbidraget och makarna har levt i gemensamt hushåll omedelbart innan institutionsvården inleddes.

8 §

Avgift enligt betalningsförmåga

Landskapsregeringen kan besluta att även andra avgifter än långvårdsavgiften skall uppbäras enligt användarens betalningsförmåga. Avgiften fastställs då enligt de grunder som anges i 5 § 2 och 4 mom. samt 6 och 7 §§. Landskapsregeringen kan därutöver besluta att avgiften skall fastställas med beaktande av att den som saken gäller lever i gemensamt hushåll i äktenskap eller äktenskapsliknande förhållanden, att det finns minderåriga barn i samma hushåll, andra av personens faktiska familjeförhållanden beroende faktorer som påverkar betalningsförmågan eller den underhållsskyl-

dighet som avses i lagen om underhåll för barn (FFS 704/1975).

9 §

Avgift för uteblivet besök

Landskapsregeringen kan besluta att en särskild avgift skall uppbäras av den som på förhand reserverat mottagningstid men utan godtagbar orsak underlåtit att komma till mottagningen på den reserverade tiden. Avgiften kan uppbäras även i fråga om en tjänst som annars skulle vara avgiftsfri.

10 §

Efterskänkande och nedsättning av avgift

Ålands hälso- och sjukvård kan besluta att en avgift skall efterskänkas eller nedsättas till den del förutsättningarna för patientens eller dennes familjs försörjning eller förverkligandet av patientens lagstadgade försörjningsplikt äventyras av att avgiften tas ut. Myndigheten kan även besluta att en avgift skall efterskänkas eller nedsättas om det är befogat med beaktande av vårdsynpunkter.

11 §

Avgift för vård som ersätts enligt den lagstadgade olycksfallsförsäkringen och trafikförsäkringen

Bestämmelser om fastställande av avgifter för vård vars kostnader skall ersättas inom ramen för olycksfalls- och trafikförsäkringen finns i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (FFS 734/1992). Sådana avgifter omfattas inte av högkostnadsskyddet.

Republikens president har förordnat att lagens 12 § skall förfalla.

13 §

Sökande av ändring

Ändring i ett beslut som fattats av en tjänsteinnehavare får inte sökas genom besvär. Om den betalningsskyldige är missnöjd med ett sådant beslut kan han eller hon begära rättelse av beslutet i enlighet med 14 § 1 mom. landskapslagen (1993:60) om hälso- och sjukvården.

Ändring i beslut som fattats med anledning av rättelseyrkande söks genom besvär hos Ålands förvaltningsdomstol inom 30 dagar från delfändet. Besvär kan inom nämnda tid även inlämnas till Ålands hälso- och sjukvård, som sänder

dem till förvaltningsdomstolen. I Ålands förvaltningsdomstols utslag får ändring inte sökas genom besvär.

14 §

Uppbörd och indrivning av avgifter

När det gäller uppbörd och indrivning av avgifter som avses i denna lag tillämpas 7 och 8 §§

landskapslagen (1993:27) om grunderna för avgifter till landskapet.

15 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008.

Mariehamn den 24 maj 2007

LASSE WIKLÖF
landskapsregeringsledamot

Harriet Lindeman
föredragande ledamot